Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/744

1.4.2026.

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2026/744

(2026. gada 31. marts)

par pagaidu ārkārtas krīzes destilācijas pasākumu tirgus traucējumu novēršanai vīna nozarē Francijā 2025./2026. tirdzniecības gadā

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 ([1]), un jo īpaši tās 219. panta 1. punktu saistībā ar tās 228. pantu,

tā kā:

(1) Lai novērstu tirgus traucējumus Savienības vīna tirgū 2023./2024. tirdzniecības gadā, Komisija pieņēma Deleģēto regulu (ES) 2023/1225 ([2]), kas ietvēra ārkārtas destilāciju krīzes apstākļos dažās dalībvalstīs. Pasākuma mērķis bija samazināt atsevišķos Savienības vīna ražošanas reģionos pārmērīgus vīna, jo īpaši sarkanvīna un sārtvīna, krājumus, kas radušies sakarā ar iepriekšējo gadu dažādo krīžu kumulatīvo ietekmi un vispārēju vīna patēriņa Savienībā un eksportēto apjomu samazināšanos, ņemot vērā augsto inflāciju patērētājiem un augstās izmaksas vīna ražotājiem.

(2) Rezultātā sešās ražotājdalībvalstīs (Vācijā, Spānijā, Francijā, Itālijā, Ungārijā un Portugālē) no tirgus tika izņemti vairāk nekā 3,5 miljoni hektolitru sarkanvīna un sārtvīna, turklāt Francijas vīns veidoja 77 % no apjoma, kas izņemts no tirgus. Lai gan Savienības ražošanas apjoms, kas 2023., 2024. un 2025. gadā bija mazāks par vidēja termiņa vidējo rādītāju, ir palīdzējis labāk līdzsvarot piedāvājumu un pieprasījumu Savienības līmenī, Francijas tirgus joprojām saskārās ar ievērojamu spiedienu, jo īpaši sarkanvīna un sārtvīna tirgus segmentos visās nedzirkstošā vīna kategorijās ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm un bez tām.

(3) Francijā, neraugoties uz to, ka sarkanvīna un sārtvīna krājumu līmenis 2025. gada 31. jūlijā sasniedza 20 miljonus hektolitru (5,6 % zem iepriekšējo piecu gadu vidējā rādītāja) un ražošanas apjoms 2025. gadā bija tikai par 2,7 % lielāks nekā 2024. gada zemais līmenis un par 16 % mazāks nekā vidēja termiņa vidējais rādītājs, cenas šajā tirgus segmentā turpināja samazināties. Saskaņā ar Francijas iestāžu paziņotajiem datiem nefasēta Francijas sarkanvīna un sārtvīna darījumu vidējā cena kārtējā tirdzniecības gada pirmajos piecos mēnešos ir par 19,6 % zemāka nekā vidējās cenas iepriekšējos piecos gados. Šāda situācija ir radusies, neraugoties uz 2023. un 2024. gadā īstenotajiem destilācijas pasākumiem un 35 000 hektāru vīndārzu izaršanu, kas veikta tajā pašā laikposmā un finansēta no valsts atbalsta.

(4) Francijas sarkanvīna un sārtvīna cenu lejupejošā tendence izriet no iekšzemes patēriņa samazināšanās apvienojumā ar pastāvīgu eksporta sarukšanu pēdējos gados. Sarkanvīna un sārtvīna pārdošanas apjoms mazumtirdzniecības līmenī laikposmā no 2025. gada janvāra līdz novembrim samazinājās par 8 % salīdzinājumā ar vidējo rādītāju iepriekšējos trijos gados tajā pašā laikposmā. Tikmēr Francijas kopējais sarkanvīna un sārtvīna eksports kopš 2021. gadā novērotās īslaicīgās atgūšanās, kas sekoja iepriekš pandēmijas izraisītajam krasajam eksporta apjoma kritumam, turpina katru gadu samazināties. Francijas eksportētie sarkanvīna un sārtvīna apjomi 2025. gadā samazinājās par 5,2 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu un par 12 % salīdzinājumā ar četru gadu vidējo rādītāju.

([1]) OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

([2]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1225 (2023. gada 22. jūnijs) par pagaidu ārkārtas pasākumiem, ar kuriem atkāpjas no dažiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1308/2013 noteikumiem, lai novērstu tirgus traucējumus vīna nozarē dažās dalībvalstīs, un ar ko atkāpjas no Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2016/1149 (OV L 160, 26.6.2023., 12. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1225/oj).

(5) Šīs iekšzemes patēriņa un eksporta samazinājuma tendences nav līdzsvarotas ar līdzīgu ražošanas samazinājumu pēdējās divās ražas novākšanas reizēs, un paredzams, ka krājumi kārtējā tirdzniecības gada beigās atkal palielināsies. Krājumu kumulācija rada ievērojamu spiedienu uz cenām Francijas vīna tirgū. Ja netiks raiti ieviesti pasākumi, vietējā tirgū ir gaidāma situācijas turpmāka pasliktināšanās. Pašreizējais spiediens Francijas sarkanvīna un sārtvīna tirgos var ietekmēt arī citas dalībvalstis, kas konkurē tajos pašos Savienības un ārējos tirgos.

(6) Visvairāk skarto tirgus segmentu, proti, sarkanvīna un sārtvīna, krājumu daļas izņemšana no Francijas vīna tirgus palīdzēs Francijai mazināt tirgus nelīdzsvarotību un novērsīs to, ka pašreizējie traucējumi pārvēršas smagākā vai ilgstošā krīzē un ietekmē citu dalībvalstu vīna tirgus. Ņemot vērā pašreizējo tirgus situāciju, tiek lēsts, ka liekais sarkanvīna un sārtvīna krājumu apjoms Francijā ir aptuveni 1,2 miljoni hektolitru. Šā apjoma izņemšana ļautu atgūt tirgus līdzsvaru 2025./2026. tirdzniecības gadā un mazināt spiedienu uz tirgus cenām. Tā kā krīze šajos sarkanvīna un sārtvīna tirgus segmentos ir strukturāla, Francija jau ir paziņojusi par valsts finansēto izaršanas programmu turpināšanu. Minētās programmas ir atsevišķi pasākumi, uz kuriem šī regula neattiecas.

(7) Lai mazinātu spiedienu uz tirgu, vienlaikus izvairoties no pārmērīgas kompensācijas riska, Francija uzskata, ka kompensācijas līmenis 33 EUR apmērā par hektolitru ļautu izņemt vīnu, kas mazāk pielāgots pašreizējām tirgus tendencēm. Tas ir aptuveni 50 % no cenu līmeņa, kas 2025./2026. tirdzniecības gadā reģistrēts par darījumiem ar nefasētu sarkanvīnu un sārtvīnu bez ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, tomēr tas ļautu dažādās vīna kategorijās izņemt no tirgus konkrētus krājumus, kuriem pašreizējā tirgus kontekstā nav noieta.

(8) Francija ir paziņojusi, ka tā vīna pārpalikumu no tirgus nespēj izņemt, izmantojot valsts maksājumus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 216. pantu, jo visus pieejamos valsts maksājumus tā plāno piešķirt vīndārzu izaršanai. Citi pasākumi, kas pieejami saskaņā ar minēto regulu, šķiet nepietiekami vai nepiemēroti, lai novērstu pašreizējo tirgus nelīdzsvarotību Francijas sarkanvīna un sārtvīna tirgū. Tāpēc ir lietderīgi izmantot lauksaimniecības rezervi, lai Francijā īstenotu mērķtiecīgu krīzes destilāciju.

(9) Lai izvairītos no konkurences izkropļojumiem, iegūto spirtu nedrīkstētu izmantot pārtikas un dzērienu nozarē un būtu jāatļauj izmantot tikai rūpnieciskiem mērķiem, to skaitā dezinfekcijai un farmaceitiskām vajadzībām, kā arī enerģētikas vajadzībām. Lai izvairītos no ļaunprātīgas izmantošanas vai pārmērīgas kompensācijas šā ārkārtas pasākuma īstenošanas rezultātā, pasākums tiks vērsts vienīgi uz tām sarkanvīna un sārtvīna kategorijām, kuru tirgos ievērojamā mērā zudis līdzsvars, un kompensācija, ko šis pasākums sniegs, būs krietni zemāka par attiecīgajām nesenajām tirgus cenām. Pat ja pasākums attieksies uz dažādām vīna kategorijām ar aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kā arī bez aizsargāta cilmes vietas nosaukuma vai aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, pieprasījuma krīze ietekmē visas šīs vīna kategorijas ar liekajiem vīna krājumiem, kuriem nav noieta. Tāpēc Francijas iestādes ir ierosinājušas vienādu kompensācijas summu visām kategorijām.

(10) Lai Savienība varētu uzraudzīt ar šo regulu ieviestā pasākuma efektivitāti, Francijai būtu jāpaziņo Komisijai detalizēta informācija par šīs regulas īstenošanu.

(11) Lai izvairītos no traucējumu turpināšanās nākamajā tirdzniecības gadā, pašreizējā tirgus situācija Francijā prasa ātru intervenci, kurai ir tūlītēja ietekme uz tirgu. Tāpēc izdevumi, kas Francijai radušies, īstenojot šajā regulā paredzēto pasākumu, Savienībai būtu jāfinansē tikai tad, ja šādi izdevumi ir radušies līdz 2026. gada 31. decembrim.

(12) Turklāt, lai lauksaimniecības rezervi padarītu maksimāli pieejamu un uzlabotu spēju nekavējoties reaģēt uz jaunām krīzēm, būtu jānodrošina budžeta savlaicīga uzraudzība, kā arī pastāvīga sekošana līdzi šīs rezerves izlietojumam un tā efektivitātei. Tāpēc ir lietderīgi noteikt attiecināmības datumu, līdz kuram dalībvalstij atbalsts par šo ārkārtas pasākumu jāizmaksā labuma guvējiem. Visi pēc šā attiecināmības datuma veiktie maksājumi būtu jāuzskata par tādiem, par kuriem nav tiesību uz Savienības finansējumu.

(13) Tāpēc izdevumi, kas radušies saskaņā ar šo ārkārtas pasākumu, Savienībai būtu jāfinansē tikai tad, ja šādi izdevumi un saistītie maksājumi labuma guvējiem tiek veikti līdz 2026. gada 31. decembrim.

(14) Pēc 2026. gada 31. decembra veiktie maksājumi nekādā gadījumā nav uzskatāmi par attiecināmiem, tāpēc Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/127 ([3]) 5. panta 2. punktu, kas paredz pēc termiņa veikto mēneša maksājumu proporcionālu samazinājumu, nepiemēro.

(15) Lai aizsargātu Savienības finanšu intereses, tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kura piemēro ārkārtas krīzes destilācijas pasākumu, ir jāveic pārbaudes, kuru nolūks ir verificēt atbilstību šajā regulā izklāstītajiem nosacījumiem un prasībām.

(16) Ņemot vērā pašreizējos tirgus traucējumus, kā arī īso laiku, kas ir Francijas rīcībā, lai sāktu īstenot šajā regulā iekļauto pasākumu pirms nākamās ražas novākšanas 2026. gada septembrī, nenovēršamu un steidzamu iemeslu dēļ ir nekavējoties jārīkojas un krājumu pārpalikumi pēc iespējas drīzāk jāizņem no tirgus. Pretējā gadījumā tirgus situācija pasliktinātos vēl vairāk, un pašreizējā nelīdzsvarotība turpinātos nākamajā tirdzniecības gadā, draudot izraisīt ilgstošu krīzi Francijā, kas varētu ietekmēt arī citu dalībvalstu vīna tirgus. Tāpēc rīcības atlikšana varētu mazināt Francijas vīna tirgus stabilizēšanas efektivitāti.

(17) Ņemot vērā iepriekšminētos nenovēršamas steidzamības iemeslus, šī regula būtu jāpieņem saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 228. pantā paredzēto steidzamības procedūru.

(18) Ņemot vērā vajadzību rīkoties nekavējoties, šai regulai būtu jāstājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Savienības finansējums un valsts maksājumi

1. Lai atbalstītu 2. pantā paredzēto pagaidu ārkārtas krīzes destilācijas pasākumu, Francijai, ievērojot šajā regulā izklāstītos nosacījumus, ir pieejams Savienības finansiālais atbalsts 40 000 000 EUR apmērā.

2. Finansiālo atbalstu, kas minēts 1. punktā, piešķir, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, un nodrošina, ka attiecīgie maksājumi nerada tirgus vai konkurences izkropļojumus.

3. Tiesības pretendēt uz Savienības finansiālo atbalstu par 1. punktā minētajiem izdevumiem, kas Francijai radušies saistībā ar maksājumiem par 2. pantā minēto pasākumu, ir tikai tad, ja šie maksājumi veikti līdz 2026. gada 31. decembrim.

2. pants

Vīna pagaidu destilācija krīzes apstākļos

1. Atbalstu var piešķirt par tāda sarkanvīna un sārtvīna destilāciju, kas ražots Francijas kontinentālajā teritorijā.

2. Lai izvairītos no konkurences izkropļojumiem, spirtu, kas iegūts 1. punktā minētajā destilācijā, par kuru piešķirts atbalsts, izmanto tikai rūpnieciskām vajadzībām, arī dezinfekcijai vai farmaceitiskām vajadzībām, vai enerģētikas vajadzībām.

([3]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/127 (2021. gada 7. decembris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2116 papildina ar noteikumiem par maksājumu aģentūrām un citām struktūrām, finanšu pārvaldību, grāmatojumu noskaidrošanu, nodrošinājumiem un euro izmantošanu (OV L 20, 31.1.2022., 95. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

3. Šā panta 1. punktā minētā atbalsta labuma guvēji ir vīna darītavas, kas ražo vai tirgo Regulas (ES) Nr. 1308/2013 VII pielikuma II daļā minētos vīnkopības produktus, vīna ražotāju organizācijas, vīna kooperatīvi, divu vai vairāku ražotāju apvienības vai vīnkopības produktu destilētāji.

4. Atbalsttiesīgas ir tikai izmaksas par vīna piegādi destilētājiem un šā vīna destilācijas izmaksas. Atbalsts netiek piešķirts par pievienotās vērtības nodokli. Vīns, ko paredzēts destilēt saskaņā ar šo pasākumu, jāatbilst prasībām, kas noteiktas tirdzniecībai Savienībā paredzētajam vīnam.

5. Francija var noteikt prioritātes kritērijus šā pasākuma labuma guvējiem. Prioritātes kritēriji ir objektīvi un nav diskriminējoši.

6. Francija var paredzēt, ka līdz 80 % no atbalsta konkrētajam krīzes destilācijas pasākumam, uz ko attiecas saskaņā ar šo pantu pieņemts atbalsta pieteikums, izmaksājams labuma guvējiem avansā ar noteikumu, ka labuma guvējs par labu dalībvalstij ir iesniedzis bankas garantiju vai līdzvērtīgu nodrošinājumu, kas ir vismaz vienāds ar minētā avansa summu. Lai šāds pasākums būtu tiesīgs saņemt atbalstu, atbalsta galīgo maksājumu veic līdz 1. panta 3. punktā minētajam datumam.

7. Francija nosaka noteikumus par pieteikšanās procedūru 1. punktā minētā atbalsta saņemšanai un par pasākuma kontroli, un tie ietver noteikumus par:

a) fiziskajām vai juridiskajām personām, kuras drīkst iesniegt pieteikumus;

b) pieteikumu iesniegšanu un atlasi, norādot vismaz termiņus, kādos jāiesniedz pieteikumi, jāizskata katras ierosinātās darbības piemērotība un atlases procedūras rezultāti jāpaziņo attiecīgajiem tirgus dalībniekiem;

c) pārbaudi par atbilstību noteikumiem par atbalsttiesīgiem produktiem un par 4. punktā minētajām izmaksām un prioritātes kritērijiem, ja prioritātes kritērijus piemēro;

d) pieteikumu atlasi, norādot vismaz svērumu, kas piešķirts katram prioritātes kritērijam, ja prioritātes kritērijus piemēro;

e) avansu izmaksu un nodrošinājuma iesniegšanas kārtību;

f) destilācijas darbību uzraudzību un kontroli, destilētā vīna atbilstību un saražotā spirta izmantošanu.

8. Atbalsta summu labuma guvējiem Francija reģionālā vai valsts līmenī nosaka, balstoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem. Atbalsta summa nedrīkst pārsniegt 33 EUR par hektolitru.

3. pants

Paziņojumi un kontroles

1. Francija līdz 2027. gada 31. janvārim paziņo Komisijai šādu informāciju:

a) vīna daudzumi, kas izņemti no tirgus katrā reģionā, un vīna veids, par kuru ir tiesības saņemt atbalstu; detalizēti norādot pēc krāsas un to, vai uz vīnu attiecas aizsargāts cilmes vietas nosaukums vai aizsargāta ģeogrāfiskās izcelsmes norāde, vai neattiecas neviens no tiem;

b) spirta daudzums, kas saskaņā ar šo regulu saražots no piegādātā un destilētā vīna;

c) Savienības finansiālais atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar 1. panta 1. punktu.

2. Šajā pantā minēto paziņojumu Komisijai sniedz saskaņā ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2017/1183 ([4]).

([4]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2017/1183 (2017. gada 20. aprīlis), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1307/2013 un (ES) Nr. 1308/2013 papildina attiecībā uz informācijas un dokumentu paziņošanu Komisijai (OV L 171, 4.7.2017., 100. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/1183/oj).

3. Saistībā ar šajā regulā paredzēto ārkārtas krīzes destilāciju Francijas kompetentās iestādes saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/2116 ([5]) 59. un 60. pantu veic administratīvas pārbaudes un pārbaudes uz vietas, lai verificētu vīna atbilstību un visu krīzes destilācijas darbību īstenošanai piemērojamo nosacījumu un prasību ievērošanu.

4. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2026. gada 31. martā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2116 (2021. gada 2. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013 (OV L 435, 6.12.2021., 187. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).